

СИН КАРПАТСЬКОЇ ЗЕМЛІ (до 80-річчя з дня народження Петра Арсенича)

Олексій Ровенко

Петро Арсенич народився 24 січня 1934 року в с. Нижній Березів (нині — Косівського р-ну Івано-Франківської обл.) у селянській родині Івана і Параски Арсеничів.

Під час навчання у школі, у 1949 році, став членом підпільної юнацької ОУН (псевдо — «Заруба»). Закінчив історичний факультет Київського державного університету ім. Тараса Шевченка (1958), історик, етнограф, археолог, музеєзнавець, культурно-освітній діяч, колекціонер, доцент Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

П. Арсенич здійснив неоціненний вклад в історичну науку, зокрема в таку галузь, як краєзнавство. Після закінчення ВНЗ на посаді старшого наукового співробітника краєзнавчого музею невтомно збирав матеріали з історії краю, записував пам'ятки фольклору та

етнографії, спогади очевидців історичних подій, брав участь в археологічних розкопках.

У 1962–1966 роках викладав археологію та етнографію в Івано-Франківському педагогічному інституті. У 1964 році брав участь у VII Міжнародному конгресі антропологічних та історичних наук у Москві, займався підготовкою кандидатської дисертації «Володимир Шухевич — дослідник Гуцульщини», яку з ідеологічних причин не зміг захистити.

У зв'язку з арештом Валентина Мороза П. Арсенича як його однодумця виключили з лав КПРС і звільнили з посади викладача педінституту. Подолавши чиновницько-бюрократичні перепони, йому ледь вдалося повернутися до праці в обласному краєзнавчому музеї. Під час роботи в музеї П. Арсенич продовжував збирати матеріали з історії Прикарпаття, керував гуртком юних істориків при

обласній станції юних туристів, був головою секції пам'яток фольклору та етнографії, членом секції пам'яток археології та лекторської групи при правлінні обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, публікував статті з етнографії та історії краю в союзних і республіканських наукових журналах. У 1973 році П. Арсенича було звільнено з посади завідувача відділу музею «за прояв українського та буржуазного націоналізму».

Під час обшуку в грудні 1981 року на його квартирі органи КДБ конфіскували «націоналістичну» літературу. Краєзнавцю, діяльність якого відома далеко за межами України, заборонили друкуватися, видавати свої твори.

У час так званої «горбачовської перебудови» П. Арсенич став одним із засновників і членом правління обласного Товариства української мови ім. Т. Шевченка (нині — Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка), організатором установчої конференції Товариства «Меморіал». У 1990 році обраний заступником голови обласної організації Всеукраїнської спілки краєзнавців. П. Арсенич — один з ініціаторів створення Клубу української інтелігенції, Івано-Франківського міського товариства «Гуцульщина». Він є організатором та учасником Міжнародної наукової конференції «Українці в Канаді» (1991), Першого світового конгресу гуцулів і Міжнародної наукової конференції в рамках роботи Конгресу (1993).

П. Арсенич — депутат міської та обласної рад першого скликання (1990—1994), завідувач науково-редакційного відділу «Звіт пам'яток історії та культури України, Івано-Франківська область» (1990—2006), голова обласної організації Товариства «Просвіта» (2006—2012), завідувач виховного відділу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (2009—2012), працівник Музею «Освіта Прикарпаття» (з 2012 р.).

Петро Іванович доклав багато зусиль до організації музеїв в області, зокрема в селах

Голови та Красноїлля Верховинського району, у с. Нижній Березів Косівського району, у с. Стецева Снятинського району. Особливо наполегливою була його праця під час створення музею Тараса Шевченка в м. Івано-Франківську з нагоди 200-річчя Великого Кобзаря.

Як пристрасний колекціонер П. Арсенич зібрав цінну колекцію рідкісних видань минулого століття: книг, часописів, газет, поштових листівок тощо. Він є організатором майже 200 виставок цих матеріалів в Івано-Франківську, Коломиї, Києві, Львові та інших містах. Крім того, він — автор і співавтор 45 книг, понад 1500 статей у газетах і журналах, лектор (прочитав понад 40 тем з краєзнавства), учасник понад 100 наукових конференцій.

П. Арсенич — заслужений працівник культури України (з 1991 р.), лауреат республіканських премій ім. П. Чубинського (1991), ім. Д. Яворницького (2004), обласних премій ім. І. Вагилевича (1994), ім. Марійки Підгірянки (1995), ім. Володимира Полека (2010). Він — кавалер орденів «За заслуги» 3-го ступеня (2003) і «За заслуги» 2-го ступеня (2009); нагороджений медалями «Ветеран праці» (1985), з нагоди 2000-ліття Різдва Христового (2000), «Будівничий України» (2001), «За подвижництво в культурі Прикарпаття» (2004), «За заслуги перед Прикарпаттям» 3-го ступеня (2009), з нагоди сторіччя Степана Бандери і Романа Шухевича, «Двадцять років незалежності України» (2011). Почесний член Національної спілки краєзнавців України, Українського товариства охорони пам'яток історії та культури та їх обласних організацій.

П. Арсенич своєю невтомною діяльністю чи не найбільше спричинився до національного відродження в краї. Про наукову і громадсько-культурну діяльність Петра Івановича Арсенича та її значення написано в багатьох книгах і часописах.

То ж побажаємо ювіляру щастя й здоров'я і творчої наснаги!

З роси і води Вам, Петре Івановичу!